

Frumframleiðsla – hvað svo?

Frumframleiðendur

Frumframleiðendur er samheiti yfir matvælaframleiðendur sem vinna afurðir beint úr auðlindum lands og sjávar.

- leyfi til áframsölu,
- útvega afurðir til manneldis frá fyrstu hendi,
- yrkja landið,
- rækta dýr og afurðir þeirra (svo sem egg, hunang og fleira),
- sækja föng í sjó og vötn,
- sækja og safna afurðum beint úr villtri náttúru (svo sem jurtum, berjum, eggjum villtra fugla og annars sem nýta má til manneldis).

(Sveinn Margeirsson, Rákel Halldórsdóttir, Páll Gunnar Pálsson, Frumframleiðendur og sérstaða Íslands í alþjóðasamhengi. <http://www.visir.is/g/2017171108857> Sótt 20.1.2019)

Frumframleiðendur

HEKLAN
ATVINNUPRÓUNARFÉLAG
SUDURNESJA

SAMTÖK
SVEITARFÉLAGA
Á VESTURLAND

Vestfjarðastofa

ATVINNUPRÓUNARFÉLAG
EYJAFJARÐAR

Atvinnuþróunarfélag
Pingeyinga hf.

AUSTURBRÚ

SASS
SAMTÖK
SUNNLENSKRA
SVEITARFÉLAGA

KERÐCIS

KRAUMA

HEKLAN
ATVINNUÞRÓUNARFÉLAG
SÚÐURNESJA

SAMTÖK
SVEITARFÉLAGA
Á VESTURLAND

Vestfjarðastofa

ATVINNUÞRÓUNARFÉLAG
EYJAFJARÐAR

Atvinnuþróunarfélag
Pingeyinga hf.

AUSTURBRÚ

SASS
SAMTÖK
SUNNLENSKRA
SVEITARFÉLAGA

Greiningu Sjávarklasans:

Matarfrumkvöðlar flýja Ísland

Í Greiningu Sjávarklasans sem var gefin út nú í janúar er dregin frekar dökk mynd upp af þróun í starfsemi matarfrumkvöðla á Íslandi. Virðist tilhneigingin vera sú að þeir flýi nú Ísland með framleiðslu sína vegna óstöðugs rekstrarumhverfis.

Sjávarklasinn aflaði upplýsinga frá tíu matarfrumkvöðlum, sem hafa þróað vörur eða búnað til útflutnings innan vebanda Sjávarklasans og eru tveggja til tíu ára gömul. Þar kemur fram að nærri öll þeirra hafa átt í erfiðleikum með útflutninginn. Ástæður eru gjarnan gengishækkanir og innlendir kostnaður, sem hefur leitt til þess að sum fyrirtækjanna flytja framleiðsluna til Evrópu þar sem dæmi er um að framleiðslukostnaðurinn hafi lækkað um allt að 60 prósent. Flutningskostnaður lækkar sömuleiðis þar sem framleiðslan er komin mun nærri markaði. Auk þess hafa stjórnvöld og sveitarfélög í nágrannalöndunum boðið ýmsum frumkvöðlafyrirtækjum áhugaverða þjónustu og friðindi séu þau tilbúin til að flytja starfsemiina til landanna. Íslensk fyrirtæki hafi nýtt sér slík tilboð.

Framleiðslan í Norður-Ameríku, þakkingar frá Evrópu

Í greiningunni er haft eftir stofnendum frumkvöðlafyrirtækis sem hóf starfsemi 2013 og selur hágæða fæðubótarefni úr íslensku hráefni að fyrirtækið hafi komist ágætlega frá íslenskum sveiflum þar sem framleiðslan sé í Norður-Ameríku en þakkingar komi frá Evrópu.

„Við erum þannig með í raun framleiðslukostnað mestmegnis í dollurum og evrum og kostnaður

Frumkvöðlarnir í Pura Nature eru meðal þeirra sem hafa flutt framleiðslu sína úr landi. Um fæðubótarvörur er að ræða sem unnar eru úr innmat og kirtlum lamba í bland við íslenskar villijurtir. Tæknileg vandamál á Íslandi er hluti ástæðunnar en einnig óstöðugt og erfitt rekstrarumhverfi til útflutnings.

því ekki fylgt íslensku krónunni eða launakostnaði hér heima. Við ætluðum heim með framleiðsluna og enn langar okkur til að framleiða heima. Það er auðvitað á margan hátt mun auðveldara,“ er haft eftir frumkvöðlunum.

Annar matvælafrumkvöðull greindi frá því í Greiningu Sjávarklasans að í byrjun starfseminnar hafi verið stefnt á sölu til Danmerkur og var markað sett á að selja vöruna með 40 prósentu framlegð. Það gekk eftir í byrjun, miðað við þáverandi gengi, en síðan hafi krónan styrkst um 30 prósent gagnvart dönsku krónunni sem hafi leitt til þess að ábatinn hafi að mestu horfið. Þegar svo laun hækkuðu

og annar kostnaður á Íslandi hafi fyrirtækið staðið frammi fyrir taprekstri með útflutninginn.

Sjávarklasinn segir að raunin sé að íslensk fyrirtæki nýti sér í auknum mæli þjónustu ýmissa verktaka erlendis við framleiðslu sína, sem eru sérhæfðir í ýmsum þáttum framleiðsluferilsins; til dæmis í efnaðlönðum, niðurlagningu og niðursuðu, þökkun, prentun og áfyllingu.

Best að nýta heimamarkaðinn sem tilraunamarkað

Sjávarklasinn metur stöðuna á Íslandi þannig að best sé fyrir íslensk frumkvöðlafyrirtæki að

skoða í upphafi vel þann möguleika að hefja framleiðslu utan Íslands, helst nálægt þeim mörkuðum sem ætlunin er að leggja áherslu á. Reynslan á Íslandi sýni að þar hefur staðan verið nánast óbreytt í eina öld þegar skoðaðar eru þær vörur sem eru fluttar hédan út. Frumkvöðlafyrirtækjum virðist farnast vel að byrja þróun á Íslandi og nota innlenda markaðinn sem tilraunamarkað. Íslendingar séu þannig yfirleitt jákvæðir gagnvart íslenskri nýsköpun og þróunarteymi í rannsóknarstofnunum og háskólum hirlendis séu mjög jákvæð fyrir samstarfi. Þróunarvinna, rannsóknir og önnur fagvinna geti þannig haldist á Íslandi að hluta enda

sé samkeppnisstaðan í þessum þáttum sterkari í hinni eiginlegu framleiðslu.

Hlúa þar betur að fyrirtækjum

Sjávarklasinn segir mikilvægt að skoða hvernig betur megi hlúa að fyrirtækjum sem vilji eða þurfi að framleiða á Íslandi, til dæmis vegna nálægðar við hráefni sem notuð eru. Frumkvöðlafyrirtækin séu sammála um að koma þurfi á auknu samstarfi um flutninga og hugsanlega sameiginlegar vörugæmslur erlendis. Skoða þurfi hvort sameiginleg nýting vörumerkisins Icelandic, sem sé í eigu stjórnvalda, geti nýst fyrirtækjum. /smh

HEKLAN
ATVINNUÞRÓUNARFÉLAG
SUDURNESJA

SAMTÖK
SVEITARFÉLAGA
Á VESTURLAND

Vestfjarðastofa

SSNU

ATVINNUÞRÓUNARFÉLAG
EYJAFJARÐAR

ATVINNUÞRÓUNARFÉLAG
PÍNGEYINGA HF.

Atvinnuþróunarfélag
Píngeyinga hf.

AUSTURBRÚ

SASS
SAMTÖK
SUNNLENSKRA
SVEITARFÉLAGA

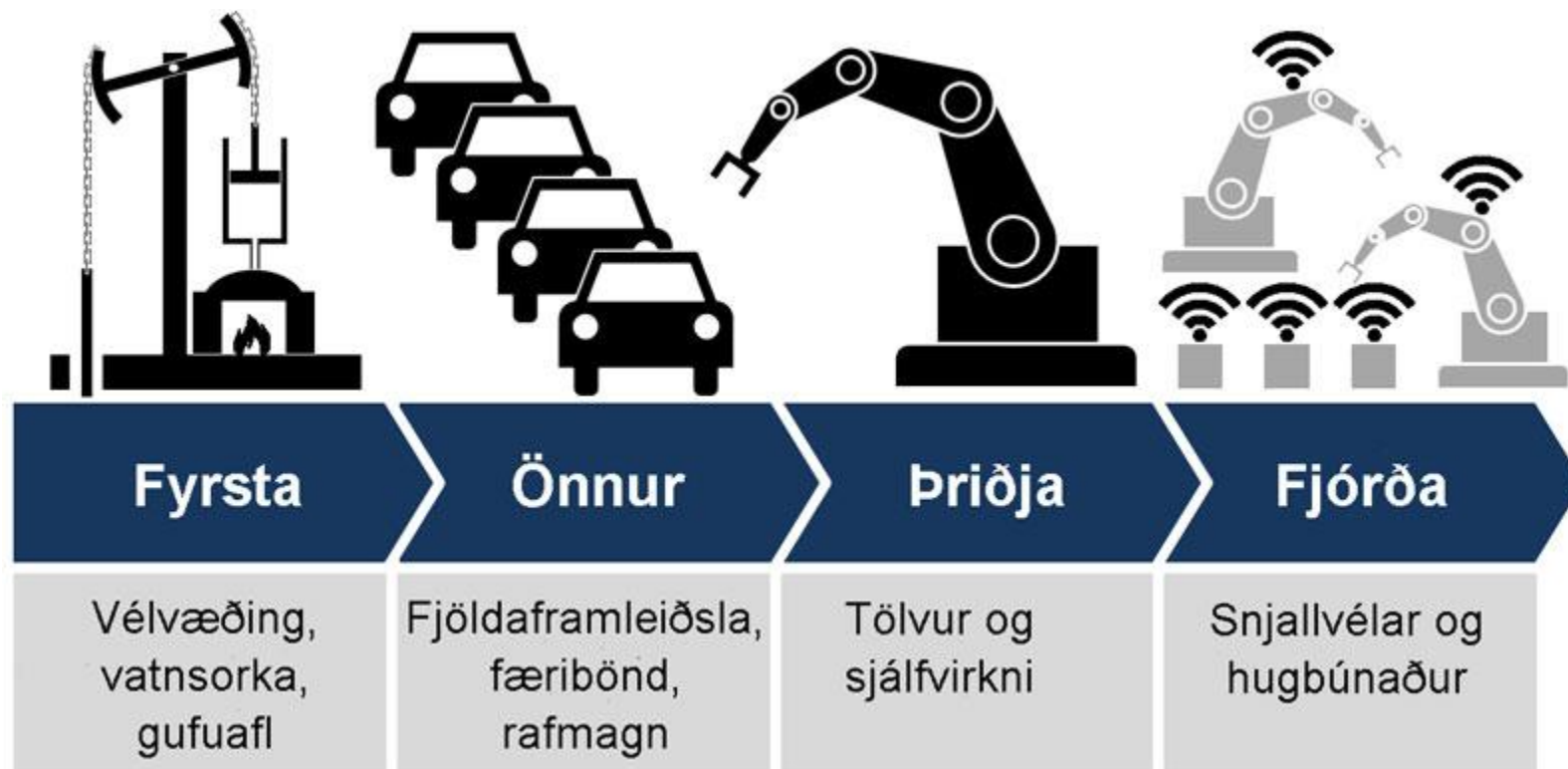
Hvað þarf til?

Hlúa þar betur að fyrirtækjum

Sjávarklasinn segir mikilvægt að skoða hvernig betur megi hlúa að fyrirtækjum sem vilji eða þurfi að framleiða á Íslandi, til dæmis vegna nálægðar við hráefni sem notuð eru. Framkvöðlafyrirtækin séu sammála um að koma þurfi á auknu samstarfi um flutninga og hugsanlega sameiginlegar vörugæmslur erlendis. Skoða þurfi hvort sameiginleg nýting vörumerkisins Icelandic, sem sé í eigu stjórnvalda, geti nýst fyrirtækjum. /smh

Nauðsynlegt að virkja stoðkerfið enn betur, t.d.

- MATÍS
- Nýsköpunarmiðstöð
- Ferðamálastofa
- Íslandsstofa
- Rannsóknarstofnun Landbúnaðarins
- Umhverfisstofnun
- Skipulagsstofnun
- Matvælastofnun

HEIMSMARKMIÐ

Sameinuðu þjóðanna
um sjálfbæra þróun

Greiningu Sjávarklasans:

Matarfrumkvöðlar flýja Ísland

Í Greiningu Sjávarklasans sem var gefin út nú í janúar er dregin frekar dökk mynd upp af þróun í starfsemi matarfrumkvöðla á Íslandi. Virðist tilhneigingin vera sú að þeir flýi nú Ísland með framleiðslu sína vegna óstöðugs rekstrarumhverfis.

Sjávarklasinn aflaði upplýsinga frá tíu matarfrumkvöðlum, sem hafa þróað vörur eða búnað til útflutnings innan vebanda Sjávarklasans og eru tveggja til tíu ára gömul. Þar kemur fram að nærri öll þeirra hafa átt í erfiðleikum með útflutninginn. Ástæður eru gjarnan gengishækkanir og innlendir kostnaður, sem hefur leitt til þess að sum fyrirtækjanna flytja framleiðsluna til Evrópu þar sem dæmi er um að framleiðslukostnaðurinn hafi lækkað um allt að 60 prósent. Flutningskostnaður lækkar sömuleiðis þar sem framleiðslan er komin mun nærri markaði. Auk þess hafa stjórnvöld og sveitarfélög í nágrannalöndunum boðið ýmsum frumkvöðlafyrirtækjum áhugaverða þjónustu og friðindi séu þau tilbúin til að flytja starfsemiina til landanna. Íslensk fyrirtæki hafi nýtt sér slík tilboð.

Framleiðslan í Norður-Ameríku, þakkingar frá Evrópu

Í greiningunni er haft eftir stofnendum frumkvöðlafyrirtækis sem hóf starfsemi 2013 og selur hágæða fæðubótarefni úr íslensku hráefni að fyrirtækið hafi komist ágætlega frá íslenskum sveiflum þar sem framleiðslan sé í Norður-Ameríku en þakkingar komi frá Evrópu.

„Við erum þannig með í raun framleiðslukostnað mestmegnis í dollurum og evrum og kostnaður

því ekki fylgt íslensku krónunni eða launakostnaði hér heima. Við ætluðum heim með framleiðsluna og enn langar okkur til að framleiða heima. Það er auðvitað á margan hátt mun auðveldara,“ er haft eftir frumkvöðlunum.

Annar matvælafrumkvöðull greindi frá því í Greiningu Sjávarklasans að í byrjun starfseminnar hafi verið stefnt á sölu til Danmerkur og var markað sett á að selja vöruna með 40 prósentu framlegð. Það gekk eftir í byrjun, miðað við þáverandi gengi, en síðan hafi krónan styrkst um 30 prósent gagnvart dönsku krónunni sem hafi leitt til þess að ábatinn hafi að mestu horfið. Þegar svo laun hækkðu

og annar kostnaður á Íslandi hafi fyrirtækið staðið frammi fyrir taprekstri með útflutninginn.

Sjávarklasinn segir að raunin sé að íslensk fyrirtæki nýti sér í auknum mæli þjónustu ýmissa verktaka erlendis við framleiðslu sína, sem eru sérhæfðir í ýmsum þáttum framleiðsluferilsins; til dæmis í efnaðlönðum, niðurlagningu og niðursuðu, þökkun, prentun og áfyllingu.

Best að nýta heimamarkaðinn sem tilraunamarkað

Sjávarklasinn metur stöðuna á Íslandi þannig að best sé fyrir íslensk frumkvöðlafyrirtæki að

skoða í upphafi vel þann möguleika að hefja framleiðslu utan Íslands, helst nálægt þeim mörkuðum sem ætlunin er að leggja áherslu á. Reynslan á Íslandi sýni að þar hefur staðan verið nánast óbreytt í eina öld þegar skoðaðar eru þær vörur sem eru fluttar hédan út. Frumkvöðlafyrirtækjum virðist farnast vel að byrja þróun á Íslandi og nota innlenda markaðinn sem tilraunamarkað. Íslendingar séu þannig yfirleitt jákvæðir gagnvart íslenskri nýsköpun og þróunarteymi í rannsóknarstofnunum og háskólum hirlendis séu mjög jákvæð fyrir samstarfi. Þróunarvinna, rannsóknir og önnur fagvinna geti þannig haldist á Íslandi að hluta enda

sé samkeppnisstaðan í þessum þáttum sterkari í hinni eiginlegu framleiðslu.

Hlúa þar betur að fyrirtækjum

Sjávarklasinn segir mikilvægt að skoða hvernig betur megi hlúa að fyrirtækjum sem vilji eða þurfi að framleiða á Íslandi, til dæmis vegna nálægðar við hráefni sem notuð eru. Frumkvöðlafyrirtækin séu sammála um að koma þurfi á auknu samstarfi um flutninga og hugsanlega sameiginlegar vörugæmslur erlendis. Skoða þurfi hvort sameiginleg nýting vörumerkisins Icelandic, sem sé í eigu stjórnvalda, geti nýst fyrirtækjum. /smh

Frumkvöðlarnir í Pura Nature eru meðal þeirra sem hafa flutt framleiðslu sína úr landi. Um fæðubótavörur er að ræða sem unnar eru úr innmat og kirtlum lamba í bland við íslenskar villijurtir. Tæknileg vandamál á Íslandi er hluti ástæðunnar en einnig óstöðugt og erfitt rekstrarumhverfi til útflutnings.

HEKLAN
ATVINNUÞRÓUNARFÉLAG
SUDURNESJA

SAMTÖK
SVEITARFÉLAGA
Á VESTURLAND

Vestfjarðastofa

SSNU

ATVINNUÞRÓUNARFÉLAG
EYJAFJARÐAR

ATVINNUÞRÓUNARFÉLAG
Píngeyinga hf.

AUSTURBRÚ

SASS
SAMTÖK
SUNNLENSKRA
SVEITARFÉLAGA